

УДК 351.810:340

БУРИЛО Ю.П., кандидат юридичних наук, доцент,
Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана

ДОГОВІРНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОБІТ І ПОСЛУГ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ

***Анотація.** Розглядаються види договорів на виконання (надання) робіт і послуг в інформаційному секторі економіки. Проводиться розмежування договорів як за традиційними для договірної права критеріями, так і за специфічними ознаками характерними для інформаційної сфери господарювання.*

***Ключові слова:** інформаційна сфера, інформаційні послуги, господарський договір, класифікація, господарські інформаційні відносини*

***Аннотация.** Рассматриваются виды договоров на выполнение (предоставление) работ и услуг в информационном секторе экономики. Проводится размежевание договоров как по традиционным для договорного права критериям, так и по специфическим признакам характерным для информационной сферы хозяйствования.*

***Ключевые слова:** информационная сфера, информационные услуги, хозяйственный договор, классификация, хозяйственные информационные отношения.*

***Summary.** The article deals with the kinds of contracts for the delivery of services in the information sector of the economy. Classification of contracts based on the traditional contract law criteria as well as specific features of information sphere has been carried out.*

***Keywords:** information sphere, information services, business contract, classification, business information relation.*

Постановка проблеми. Функціонування інформаційного сектору економіки на сучасному етапі пов'язане з виконанням (наданням) значної кількості інформаційних та інформаційно-інфраструктурних робіт і послуг. Регулювання господарських інформаційних відносин щодо цих робіт і послуг будується на договірних засадах. Різноманітний характер цих відносин відображається на договірних формах, що їх опосередковують. Це обумовлює необхідність дослідження видів господарських договорів щодо виконання (надання) відповідних робіт і послуг.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Попри те, що загалом договори на виконання робіт та надання послуг широко досліджувалися юридичною наукою, зокрема такими вченими як Луць В.В., Гриняк А.Б., Бервено С.М., Беяневич О.А., Романець Ю.В., Корецький А.Д. та ін., специфіка господарських договірних відносин у сфері виконання (надання) інформаційних та інформаційно-інфраструктурних робіт і послуг проаналізована лише фрагментарно.

Метою статті є розкриття видових особливостей господарських договорів на виконання (надання) інформаційних та інформаційно-інфраструктурних робіт і послуг.

Виклад основних положень. Загалом розмежування підрядних договорів та договорів про надання послуг ґрунтується на критерії направленості їх результату (мети). Водночас, як відзначає Луць В.В., в рамках типів договорів формується певна група (підтип) договорів, в межах яких виділяються окремі види договорів [1, с. 435], а Бервено С.М. виділяє також і підвиди договорів [2, с. 222]. В зазначеній піраміді зобов'язань договори на виконання інформаційних та інформаційно-інфраструктурних робіт та договори про надання інформаційних та інформаційно-інфраструктурних послуг

утворюють відповідні підтипи підрядних договорів та договорів про надання послуг. Подальша характеристика особливостей правового режиму робіт і послуг, що виконуються (надаються) в інформаційній сфері господарювання вимагає поглибленої видової класифікації відповідних договорів, яка може бути проведена як за традиційними дихотомічними критеріями договірного права, так і за специфічними інформаційними ознаками.

Систематизацію (групування) договорів здійснюють, зокрема, за ознаками: наявності чи відсутності у договорі зустрічного задоволення (договори оплатні та безоплатні), за розподілом прав та обов'язків між сторонами (односторонні та двосторонні), за моментом у часі, коли договір вважається укладеним (реальні і консенсуальні) тощо [3, с. 55].

За ознакою наявності чи відсутності зустрічного задоволення підрядні договори, в тому числі й договори на виконання інформаційних та інформаційно-інфраструктурних робіт, в юридичній літературі класифікуються як оплатні [4, с. 115; 5, с. 475]. Що стосується договорів про надання послуг, то на підставі аналізу ст.ст. 901, 904, 906 ЦК України, можливо стверджувати, що вони можуть бути як оплатними, так і безоплатними. В цьому зв'язку Кохановська О.В. зазначає, що з огляду на переважний характер діяльності надавача послуг, договір надання інформаційних послуг можна було б віднести до оплатних. Проте має місце і безоплатне надання послуг. Отже, договір інформаційних послуг на сучасному етапі є, як правило, оплатним [6, с. 88]. Ця точка зору є особливо слушною в контексті укладення господарських договорів про надання інформаційних та інформаційно-інфраструктурних послуг, адже особливістю господарського обороту є його, як правило, комерційна спрямованість, тому укладення безоплатних договорів для господарської сфери нехарактерне.

При розгляді господарських договорів щодо виконання інформаційних та інформаційно-інфраструктурних робіт і послуг через призму розподілу прав і обов'язків їх сторін маємо констатувати їх двосторонній характер. Це означає, що правами і обов'язками в зазначених договорах наділені обидві сторони, тобто у кожній стороні є і право вимоги, і обов'язок одночасно [7, с. 21]. Крім того, як підрядні договори, так і договори про надання послуг в інформаційній сфері господарювання є консенсуальними, тобто такими, що вважаються укладеними в момент досягнення сторонами згоди щодо всіх істотних умов договору. Це зумовлено тим, що ознаки двосторонності і консенсуальності є типовими для всіх договорів підряду та договорів про надання послуг [5, с. 475, 550].

Залежно від підстав укладення договори поділяються на вільні (добровільні) та обов'язкові [2, с. 227; 7, с. 26]. Як відзначає Бервено С.М., дія принципу свободи договору зумовлює те, що більшість договорів, які укладаються в умовах ринкової економіки, є вільними, тобто такими, укладення яких залежить виключно від розсуду сторін. У разі, якщо укладення договору є обов'язковим для сторін (сторони), йдеться про обов'язковий договір [2, с. 227].

В інформаційному секторі економіки, насамперед у галузі зв'язку, поширеним є укладення такого виду обов'язкових договорів як публічний договір. Загальні риси правового режиму публічного договору визначені ст. 633 ЦК України та ст. 178 ГК України. Як випливає з системного аналізу цих статей, публічним є договір, в якому одна сторона – суб'єкт господарювання відповідно до закону та своїх установчих документів зобов'язана здійснювати продаж товарів, виконання робіт або надання послуг кожному, хто до неї звернеться, і при цьому не має права відмовити в укладенні договору (виконанні робіт, наданні послуг, продажу товару) за наявності у нього такої

можливості або надавати перевагу одному споживачеві перед іншим, крім випадків, передбачених законодавством.

З огляду на зазначене, варто звернути увагу на суб'єктний склад публічного зобов'язання, в якому однією із сторін завжди виступає суб'єкт господарювання. Інша сторона – “кожен, хто звернеться до суб'єкта господарювання” – за змістом ст. 633 ЦК України, як відзначає Вавженчук С.Я., ототожнюється з терміном “споживач”, до яких в даному разі слід відносити як фізичних, так і юридичних осіб [7, с. 28]. У зв'язку з цим, потрібно враховувати положення ч. 3 ст. 175 ГК України, згідно якої зобов'язання майнового характеру, що виникають між суб'єктами господарювання та не господарюючими суб'єктами – громадянами, не є господарськими. У світлі зазначеної норми необхідно розрізняти господарські та цивільно-правові публічні зобов'язання, що виникають як в інформаційній, так і в інших сферах господарювання. Разом з тим, слід мати на увазі, що згідно ч. 2 ст. 633 ЦК України умови публічного договору встановлюються однаковими для всіх споживачів, крім тих, кому за законом надані відповідні пільги. Тому розмежування господарських і цивільно-правових публічних зобов'язань має більше теоретичне, ніж практичне значення.

Відповідно до ч. 3 ст. 178 ГК України Кабінет Міністрів України може видавати правила, обов'язкові для сторін публічного зобов'язання, в тому числі щодо встановлення та регулювання цін. В інформаційній сфері за допомогою таких правил, як правило, регулюються особливості укладення договорів про надання інформаційно-інфраструктурних послуг. Це необхідно для захисту публічних інтересів, які полягають у забезпеченні недискримінаційного доступу споживачів до інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури, ресурси якої технічно і фізично обмежені, а також враховуючи значний ступінь монополізації відповідного ринку, що посилює нерівність сторін договору.

З цією метою Кабінетом Міністрів України затверджені Правила надання та отримання телекомунікаційних послуг, Правила надання послуг поштового зв'язку [8; 9]. Так, відповідно до Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг під час укладення договору про надання телекомунікаційних послуг операторові, провайдерові забороняється встановлювати обмеження у з'єднанні з будь-яким абонентом телекомунікаційної мережі загального користування або телекомунікаційної мережі іншого оператора, а також службами екстреного виклику; надавати без згоди споживача контент-послуги; визначати такий порядок надання послуг, який може призвести до обмеження чи погіршення прав споживача або створення нерівних умов для сторін договору; встановлювати значення показників якості послуг гірші, ніж ті, що визначені нормативно-правовими актами та нормативними документами у сфері телекомунікацій тощо [8].

З публічним договором тісно пов'язаний договір приєднання, який відмежовується за способом укладення від договору із взаємопогодженими умовами [7, с. 29]. Відповідно до ст. 634 ЦК України договором приєднання є договір, умови якого встановлені однією із сторін у формулярах або інших стандартних формах, який може бути укладений лише шляхом приєднання другої сторони до запропонованого договору в цілому. Визначальною рисою цього виду договорів є спосіб укладення, який передбачає встановлення умов договору однією стороною у формулярах та інших стандартних формах і виключає можливість другої сторони запропонувати свої умови договору [2, с. 229], через що в юридичній літературі він розглядається як детермінований договір [10, с. 57].

Оскільки публічні договори, зокрема й в інформаційному секторі економіки, часто укладаються шляхом приєднання однієї сторони до стандартних умов, запропонованих іншою стороною, постає питання про їх співвідношення. В цьому зв'язку Беляневич О.А. звертає увагу на те, що не кожен публічний договір буде укладатися як договір приєднання [11, с. 320]. Так, наприклад, якщо йдеться про виконання складних інформаційних робіт, наприклад, щодо створення рекламної продукції за індивідуальним замовленням, якихось наперед зафіксованих у формулярах умов може й не існувати. Отже, відповідний договір підряду не може вважатися договором приєднання, проте може вважатися публічним договором, якщо на аналогічних умовах відповідні роботи виконуються на користь будь-якої особи. Водночас суб'єктний склад договору приєднання, на відміну від публічного договору, не обмежується вказівками на те, що однією з його сторін має бути суб'єкт господарювання (хоча з іншого боку важко уявити, що формуляри чи інші стандартні форми розроблятиме фізична особа, яка не здійснює підприємницької діяльності). Враховуючи зазначене, можемо дійти висновку, що вказані види договорів значною мірою співпадають, проте лише частково.

З огляду на закріплене у розділі IV ГК України розмежування організаційно-господарських і майново-господарських зобов'язань необхідно розглянути інформаційні та інформаційно-інфраструктурні роботи і послуги в контексті укладення організаційних і майнових договорів.

Як впливає з положень ст. 176 ГК України, організаційно-господарськими є зобов'язання, які виникають в процесі управління господарською діяльністю між суб'єктом господарювання та суб'єктом організаційно-господарських повноважень. Ці зобов'язання можуть виникати із договору або набувати форми організаційно-господарського договору. Враховуючи управлінську спрямованість цих договорів, їх можна розглядати як субординаційні організаційні господарські договори, які опосередковують вертикальні зв'язки. В той же час, як відзначає Кубко Є.Б., до організаційної діяльності відноситься також впорядкування горизонтальних зв'язків між не підпорядкованими виконавцями (наприклад, між підприємствами), що опосередковується, зокрема господарськими договорами [12, с. 14]. Тому Беляневич О.А. поряд із субординаційними організаційними договорами виділяє також організаційні господарські договори координаційного виду між не підпорядкованими суб'єктами господарювання [11, с. 421, 423].

Організаційна діяльність, будь-то субординаційна чи координаційна, об'єктивно неможлива без інформації, адже в її основі лежить інформаційний обмін (інформаційна діяльність) між елементами організованої системи. Тому будь-який організаційний договір в тій чи іншій мірі регулює інформаційні відносини між його сторонами. Проте, враховуючи немайновий характер організаційних договорів, врегульовану ними інформаційну діяльність неможливо розглядати як інформаційний товар, а саме як інформаційні та інформаційно-інфраструктурні роботи і послуги, що реалізуються за плату. Відтак в господарський оборот інформаційних та інформаційно-інфраструктурних робіт і послуг опосередковується за допомогою майнових господарських договорів.

Динамічний розвиток інформаційного сектору економіки зумовлює появу нових видів договорів, які опосередковують виконання (надання) інформаційних та інформаційно-інфраструктурних робіт і послуг. У зв'язку з цим актуальним є поділ відповідних договорів на поіменовані та не поіменовані.

Поіменовані договори прямо передбачені в законі. До таких договорів щодо робіт і послуг в інформаційній сфері можна віднести, наприклад, договір на створення і

передачу науково-технічної продукції (ст. 331 ГК України), договір про надання телекомунікаційних послуг, договір про взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж (ст.ст. 60, 63 Закону України “Про телекомунікації”), договір про надання послуг поштового зв'язку (ст. 13 Закону України “Про поштовий зв'язок”), договір про надання послуг електронного цифрового підпису (ст.ст. 1, 8 Закон України “Про електронний цифровий підпис”) та ін.

Разом з тим, як відзначає Романець Ю.В., набір поіменованих договорів завжди, у будь-якій країні відстає від потреб обороту. Як наслідок за будь-якого, навіть найбільш сучасного законодавства будуть виникати договори, які ним не врегульовані (не поіменовані договори) [13, с. 66]. Вказана теза цілком справедлива щодо сфери господарських договірних інформаційних правовідносин. Враховуючи розмаїття договорів про виконання робіт і надання послуг в інформаційній сфері, дати їх повний перелік неможливо. Водночас до не поіменованих господарських договорів про виконання робіт і надання послуг, що набули найбільшого поширення в цій сфері, можна віднести договори про надання різноманітних консалтингових послуг, договори про надання послуг хостингу, договори про проведення маркетингових досліджень та ін.

Складний характер господарських інформаційних відносин, що виникають в процесі виконання (надання) інформаційних та інформаційно-інфраструктурних робіт і послуг, зумовлює укладення змішаних та комплексних договорів. Відповідно до ч. 2 ст. 628 ЦК України змішаним є договір, в якому містяться елементи різних договорів. Разом з тим, як відзначається в доктринальних джерелах, змішаним є договір, в якому поєднуються елементи договорів різних типів, проте не можна вважати змішаним договір, який поєднує різні види одного типу договору [14, с. 9]. В інформаційній сфері змішаним, наприклад, є договір на створення та розповсюдження реклами, який відноситься як до групи договорів на надання послуг, так і до договорів про виконання робіт [15, с. 9].

Комплексними вважаються договори, які породжують два і більше різних зобов'язань, що мають єдину господарську мету і групуються навколо одного з них, яке є основним. На відміну від змішаних договорів, до яких застосовуються норми про договори, елементи яких вони містять, комплексні договори регулюються спеціальними правилами [16, с. 66]. Комплексним можна вважати, зокрема, договір про взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж, який є договором міжоператорського доступу [17, с. 114]. Як впливає з аналізу п. 5 Правил взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж загального користування, цей договір включає в себе умови, характерні для підрядних договорів, наприклад, зобов'язання сторін щодо розробки та узгодження технічного завдання та виконання проектних робіт з взаємоз'єднання (в технічному завданні визначаються вимоги до переліку, порядку етапності і терміну виконання робіт із взаємоз'єднання). Водночас в договорі про взаємоз'єднання сторонами визначаються умови надання телекомунікаційних послуг після встановлення взаємоз'єднання, що характерно для іншого типу договорів – договорів про надання послуг [18].

Вказані класифікації договорів щодо інформаційних та інформаційно-інфраструктурних робіт і послуг розкривають їх суто юридичні аспекти, проте не відображають інформаційної специфіки тих суспільних відносин, які ними опосередковуються. Тому додатково необхідно провести класифікацію цих договорів за такими критеріями: галузь (сфера) застосування; базові інформаційні процеси, що визначають зміст відповідних робіт і послуг; відношення до електронного (віртуального) інформаційного середовища.

Специфіка договірною режиму інформаційних та інформаційно-інфраструктурних робіт і послуг значною мірою залежить від тієї галузі інформаційного сектору економіки, в якій вони виконуються (надаються). У зв'язку з цим доцільно розрізняти договори на виконання (надання) робіт і послуг в галузях масової та спеціалізованої інформації, які утворюють індустрію контенту, а також відповідні договори, укладення яких поширено в таких частинах ІКТ-індустрії як галузь зв'язку та сфера інформатизації (галузь інфокомунікацій), сфера забезпечення інформаційної безпеки та ін.

Для галузі масової інформації характерним є, наприклад, укладення господарських договорів між інформаційними агентствами та розповсюджувачами їх інформаційної продукції, до яких ст.ст. 29, 30 Закону України “Про інформаційні агентства” відносить власників (користувачів) засобів комунікацій (друкованих видань, радіо, телебачення, комп'ютерних мереж та інших телекомунікацій тощо). На договірних засадах відповідно до ст.ст. 30, 31 Закону України “Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні” будуються відносини засновників, редакцій друкованих засобів масової інформації з розповсюджувачами їх продукції. Предметом зазначених договорів є інформаційна діяльність щодо продажу, поширення за передплатою, трансляції, розповсюдження через телекомунікаційні мережі або іншого способу доведення інформаційної продукції до споживачів. Важливе місце в цій галузі також займають договори між суб'єктами господарювання на створення і розповсюдження реклами та ін.

В галузі спеціалізованої інформації значного поширення набули господарські договори про надання різноманітних консалтингових послуг, які забезпечують створення і надання фінансової, правової та іншої фахової інформації, а також договори на виконання маркетингових досліджень. До цієї ж групи договорів можна віднести й договори у сфері науково-технічної інформації, яка також має спеціалізований характер. Серед вказаних договорів важливе значення мають договори на інформаційне забезпечення науково-технічних розробок, які укладаються з організаціями, що володіють значними ресурсами науково-технічної інформації, та спрямовані на виявлення дійсного стану розробки науково-технічних проблем перед початком відповідних науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт. До цих договорів близько примикають договори на здійснення патентного пошуку – дослідження патентів та інших охоронних документів, виданих до даного часу в тій чи іншій сфері [19, с. 73-74].

Чимало різних видів господарських договорів укладається в галузі зв'язку, серед яких, враховуючи структуру цієї галузі, виділяються договори про надання послуг поштового зв'язку, а також договори про надання телекомунікаційних послуг. Найбільш різноманітні телекомунікаційні договори. Серед цих договорів, Богуцький О.А. за суб'єктним складом виділяє договори, які укладаються між операторами (договори про взаємоз'єднання); договори, які укладаються між операторами і власниками внутрішніх АТС; договори, які укладаються між операторами і споживачами телекомунікаційних послуг (юридичними і фізичними особами); договори, які укладаються між операторами та провайдерами [20, с. 7]. Як видно, більшість з них (за винятком тих, що укладаються з фізичними особами, які не є підприємцями) є господарськими договорами.

У сфері інформатизації поширеним на сьогодні є укладення підрядних господарських договорів на виробництво дисків для лазерних систем зчитування, а у сфері забезпечення інформаційної безпеки – договорів про надання послуг електронного цифрового підпису та інших договорів на виконання робіт і надання послуг під час здійснення господарської діяльності у сфері технічного і криптографічного захисту інформації тощо.

Розмежування господарських договорів за галузями інформаційної сфери господарювання сприяє виділенню окремих видів та підвидів відповідних договорів в рамках підтипів договорів підряду та договорів про надання послуг в інформаційній сфері. Так, наприклад, в рамках типу договорів про надання послуг виокремлюється підтип договорів про надання інформаційних та інформаційно-інфраструктурних послуг, в межах якого виділяються вид договорів про надання телекомунікаційних послуг, серед яких виділяються підвиди договорів між операторами телекомунікацій, операторами і провайдерами тощо. Можливе виділення підвидів й на інших підставах, наприклад, залежно від виду відповідних послуг: договори про надання послуг телефонного зв'язку, доступу до мережі Інтернет, передачі даних, трансляції телерадіопрограм технічними засобами випромінення в ефір та ін.

На особливості договірної режиму різних видів інформаційних та інформаційно-інфраструктурних робіт і послуг безпосередньо впливає їх зміст, детермінований інформаційними процесами, які лежать в їх основі. Сутність цих процесів визначається, по-перше, об'єктом їх впливу. Якщо для інформаційних робіт і послуг таким об'єктом є змістовна інформація – “контент”, то для інформаційно-інфраструктурних – елементи інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури. У зв'язку з цим відрізняються між собою, інформаційні і телекомунікаційні послуги. Тоді як інформаційні послуги, як правило, передбачають надання споживачеві певного контенту, телекомунікаційні послуги як різновид інформаційно-інфраструктурних послуг насамперед забезпечують доступ до телекомунікаційної мережі (інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури). Тому, як зазначає Пешкова А., при забезпеченні телефонного зв'язку оператор не надає власне інформаційних послуг, оскільки при цьому він не надає інформацію [21, с. 57].

По-друге, самі дії (роботи і послуги) щодо зазначених об'єктів можуть мати різну спрямованість. Так, наприклад, за договором на створення рекламної продукції передбачається здійснення інформаційної діяльності, спрямованої на створення певної інформації та її фіксації на матеріальних носіях, тоді як за договором про розміщення реклами на телебаченні чи раді передбачаються дії щодо поширення цієї інформації. Враховуючи різну спрямованість інформаційних процесів, в юридичній літературі вже робилися спроби класифікації договорів щодо інформації на дві великі групи: зі створення інформації; з передачі інформації [22, с. 94].

По-третє, більшість видів інформаційних та інформаційно-інфраструктурних робіт і послуг включають в себе не один вид інформаційних процесів (діяльності), а зразу декілька. Так, в ході виконання договору про виготовлення видавничої продукції підрядник зобов'язаний не тільки тиражувати (розмножити) інформацію у вигляді певної кількості друкованих примірників, а й передати їх замовнику, тобто здійснити інформаційну діяльність щодо передачі інформаційної продукції. Водночас у кожній інформаційній чи інформаційно-інфраструктурній роботі чи послугі той чи інший вид інформаційних процесів є головним у визначенні її сутності. Так, наприклад, при наданні послуг телефонного зв'язку, окрім власне забезпечення доступу до телекомунікаційної мережі, визначальними інформаційними процесами є передавання і приймання голосової інформації, тоді як при наданні послуг ефірної трансляції телерадіопередач базовим інформаційним процесом є передавання мультимедійної (зорової і звукової) інформації за відсутності зворотного приймання відповідної інформації.

Враховуючи зазначене, вбачається доцільним класифікувати договори щодо інформаційних та інформаційно-інфраструктурних робіт і послуг залежно від базових

інформаційних процесів, які лежать в їх основі, на договори зі: створення інформації, передачі інформації, зберігання інформації; захисту інформації, обробки інформації; забезпечення доступу до інформаційно-телекомунікаційної мережі для: передачі, одержання, зберігання, обробки інформації; обслуговування та експлуатації інформаційно-телекомунікаційних мереж; створення інформаційно-інфраструктурної продукції тощо.

Роботи і послуги, що виконуються (надаються) в інформаційній сфері господарювання, так само як і договори, що їх опосередковують, відрізняються між собою за критерієм їх відношення до електронного (віртуального) інформаційного середовища. На підставі цього критерію необхідно розрізняти господарські договори щодо інформаційних та інформаційно-інфраструктурних робіт і послуг, що мають місце в електронному інформаційному середовищі, в тому числі у віртуальному просторі мережі Інтернет, а також ті, що не мають до нього безпосереднього відношення. Таке розмежування об’єктивно обумовлено технічними, організаційними та економічними відмінностями поширення інформації у традиційному (неелектронному) інформаційному середовищі та середовищі, заснованому на електронних комунікаціях, які відображаються у правових формах опосередкування відповідних інформаційних відносин.

Так, наприклад, договори на розміщення зовнішньої реклами відрізняються від договорів на розміщення телевізійної реклами. Адже якщо для врегулювання відносин щодо зовнішньої реклами істотне значення мають договірні умови про місце її розміщення, кількість рекламних конструкцій, то для телереклами істотними є умови договору про час і періодичність її трансляції тощо. У цьому зв’язку варто окремо виділити договори про надання послуг, які можуть надаватися виключно у віртуальному просторі мережі Інтернет. До них відноситься, наприклад, договір про реєстрацію доменних імен, предметом якого, як зазначає Майданик Н., є надання послуг з делегування і технічного супроводження доменних імен [23, с. 63]. До цієї ж групи договорів відноситься і договір хостингу, який передбачає надання послуг з розміщення веб-сайту в мережі Інтернет [24, с. 13-14].

Висновок.

Характеристики господарських договорів на виконання (надання) інформаційних та інформаційно-інфраструктурних робіт і послуг визначається як загальною юридичними характеристиками відповідних договорів, так і їх специфічними інформаційно-обумовленими ознаками.

Перспективи подальших досліджень з окресленої проблематики мають торкнутися договорів щодо надання послуг в мережі Інтернет.

Використана література

1. Луць В.В. Сучасна кодифікація договірного права в Україні : здобутки і проблеми // Вісник академії правових наук України. – 2003. – № 3(34). – С. 435.
2. Бервено С.М. Проблеми договірного права України : монографія / С.М. Бервено. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 392 с.
3. Луць В.В. Контракти в підприємницькій діяльності: навч. посіб. – [2-е вид., перероб і допов.] / В.В. Луць. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 576 с.
4. Гриняк А.Б. Теоретичні засади правового регулювання підрядних зобов’язань у цивільному праві України : монографія / А.Б. Гриняк. – К. : НДІ приватного права і підприємництва НАПрН України, 2013. – 374 с.

5. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України : у 2 т. – [5-е вид. перероб. і допов.] ; за ред. О.В. Дзери (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – Т.ІІ. – 1120 с.
6. Кохановська О.В. Інформація у договірних відносинах // Право України. – 2012. – № 9. – С. 85-95.
7. Вавженчук С.Я. Договірне право : навч. посіб. / С.Я. Вавженчук. – К. : КНЕУ, 2011. – 584 с.
8. Про затвердження Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг : Постанова Кабінету Міністрів України від 11.04.12 р. № 295 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 29. – Ст. 1074.
9. Про затвердження Правил надання послуг поштового зв'язку : Постанова Кабінету Міністрів України від 05.03.09 р. № 270 // Офіційний вісник України. – 2009. – № 23, № 29. – Ст. 750.
10. Корецький А. Д. Теоретико-правовые основы учения о договоре ; отв. ред. П.П. Баранов. – СПб. : Издательство “Юридический центр Пресс”, 2001. – 211 с.
11. Беляневич О.А. Господарське договірне право України (теоретичні аспекти) : монографія / О. А. Беляневич. – Юрінком Інтер, 2006. – 592 с.
12. Кубко Е.Б. Программно-целевая организация государственного управления (сущность, правовая основа, хозяйственная практика) ; отв. ред. В.В. Цветков; АН УССР. Ин-т государства и права. – К. : Наук. Думка, 1988. – 232 с.
13. Романец Ю.В. Система договоров в гражданском праве России / Ю.В. Романец. – М. : Юристъ, 2001. – 496 с.
14. Лідовець Р.А. Змішані договори в цивільному праві України : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. юрид. наук : 12.00.03 / Р.А. Лідовець ; Львів. нац. ун-т ім. І.Франка. – Л., 2005. – 19 с.
15. Шишка О.Р. Договір на створення та розповсюдження реклами : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. юрид. наук : 12.00.03 / О.Р. Шишка ; Нац. ун-т внутр. справ. – Х., 2005. – 19 с.
16. Собчак А.А. Смешанные и комплексные договоры в гражданском праве // Советское государство и право. – № 11. – М. : Наука, 1989. – С. 61-66.
17. Пешкова А. Договір про взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж // Підприємництво, господарство і право. – 2009. – № 10. – С.110-114.
18. Про затвердження Правил взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж загального користування : Рішення Національної комісії з питань регулювання зв'язку України від 08.12.05 р. № 155 // Офіційний вісник України. – 2006. – № 5. – Ст. 260.
19. Мельник О. Загальна характеристика договорів у сфері науково-технічної діяльності // Право України. – 2003. – № 11. – С. 72-75.
20. Богуцький О.А. Договори про надання телекомунікаційних послуг : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. юрид. наук : 12.00.03 / О.А. Богуцький ; НДІ приват. права і підприємництва АПН України. – К., 2010. – 20 с.
21. Пешкова А. До визначення поняття телекомунікаційної послуги // Юридична Україна. – 2008. – № 9. – С. 54-58.
22. Лютікова П. Поняття та види договорів на надання інформаційних послуг // Право України. – 2008. – № 7. – С. 91-94.
23. Майданик Н. Здійснення права на доменне ім'я в мережі Інтернет // Юридична Україна. – 2009. – № 7. – С. 62-67.
24. Гура М.В. Цивільно-правова охорона Інтернет-сайту в Україні : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. юрид. наук : 12.00.03 / М.В. Гура ; НАН України. Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького. – К., 2006. – 20 с.

~~~~~ * * * ~~~~~